

Megjelen minden Szombaton
Előfizetési díj:
 Egy évre 6 for.
 8 óra 4 "n
 4 óra 2 "n

FELVIDÉK

Hirdetések
 a legjutányosb áron közöl-
 tetnek:
 bélyegdíj: minden beikta-
 tásért 30. kr. fizetendő.

VEGYES TARTALMU HETILAP

az ungh- és zemplénmegyei gazdasági egyletek, az ungh-szerednyei borászati társulat, és az unghmegyei takarékpénztár

HIVATALOS KÖZZÖNYV.

Az előfizetési díjak, kéziratok, s reclamatiók a kiadó-szerkesztőhöz küldendők. Lakása Szobránczi utca 913 szám. 363

Első évi folyam

34. szám

Unghvár december 19. 1863

Előfizetési föl hívás

„FELVIDÉK“

jövő 1864-ik évi folyamára.

Lapunk jövőre nagyobbított alakban és sokkal bővebb tartalommal fog megjelenni.
 Előfizetési ára az eddigi marad.
 Januáriustól — december végeig egy évre 6 forint. Junius végeig fél évre 3 frt.
 Gyűjtőknek 7 előfizető után, tisztelet-példánnyal szolgálunk.
 Előfizethetni helyben Özevegyi József úrnál, vidéken a cs. kir. postahivatalok utján.
 Az előfizetési pénzeket legfőlegbb e hó végeig kérjük beküldetni.

a „Felvidék“ kiadó hivatala.

Gazdálkodjunk *)

Néhány szó a váltógazdaságról.

„A földnek vissza kell adni mit attól elveszünk“ minden okszerű földművelésnek ez szolgál alapelvül.
 A sokféle gazdasági rendszerek, mind csak ezen elvből indíthatók ki, mert már igen régen elmúlt azon idő (talán azért nem is igaz) midőn hitték vala, hogy jó aratások létrehozására elégséges a bevetendő földet kissé megkarcolni, a természetre bízván a többi végzendőket. Az idő haladtával mindinkább észlelhetjük föltűnni a földművelők arra törekvő működését, miszerint célszerű intézkedések által — (a miveltést értém általában) — a lehető viszonyosságoknak elejét venni fő célul tűzetett ki.

Ily intézkedések között első helyen áll: a földnek kellő tápanyagokkal ellátása, a trágyázás. Ezuttal megjegyzendő: hogy minden fölállított rendszer megegyezik abban, miképen trágyázás nélkül gazdálkodni, — nem gazdálkodás. Ha azonban a különféle mennyiségű és minőségű trágyázásban nem láthatunk oly megállapodást, minő a földművelés érdekében igen is kívánatos volna, úgy az csak ama tudomány hiányosságának tulajdonítható, mely még képtelen a növényéletet oly kielégítő szabotossággal megmagyarázni, miszerint magyarázata ellen alapos kétséget táplálni ne lehessen. 1)

*) Folytatása a lapunk 20-ik számában megkezdett cikksorozatnak, Szerk.
 1) Liebig hiszi, s hatalmas teoriájával békonyítani igyekszik, hogy a növények a szénenyt (C) és legenynt (N) a légből kapják; és pedig az elsőt a szénasvból (CO₂) az utóbbit az ammoniakból (NH₃) mely testek szerint a légben — a növényektől kívánt mennyiségben megvannak. Igen szépen következteti továbbá a növények rendeltetését, mely abban is áll, a léget az állati élet számára tisztítani. Tudva levő dolog t. i. hogy CO₂ és NH₃ a tödőknek igen kellemetlen vendégei. Bebizonyításának következtetése az „hogy igyekezzenek a földművelők inkább a növények kívánta ásványi táprészeket fölhalmozni trágyájukban, nem törődve a legeny és széneny mennyiségével.“

A váltógazdaság azon rendszer, mely leginkább áll a földművelés tudományával egy vonalon. De azért nincs azoknak igazuk, kik a váltógazdaságokat csupán oly elméleti eszme szüleményének tarták, melyet nem lenne tanácsos pl. nálunk Magyarországon a gyakorlati életben alkalmazni.

Csak Angolországra szabadjon hivatkozunk, melynek fiaia gyakorlati téren, bizony nem tűnnek szemrehányásokat. 1776. vitték be oda a későbbben ugynevezett Norfolk-i turnust, s a mint tudjuk ma már számtalan célszerű forgókkal dicsekedhetnek Albion practicus fiaia!

Egyébiránt nem szándékunk a váltógazdaságot ajánlani akarni; arra mások hivatvák; s kik talán elég kíváncsiak lennének Kenessey Kálmán „Miképen gazdálkodjunk“ pályanyertes kis munkácskáját elolvasni, azok majd ítéljenek a művecske fölött, melyet minden értelmes gazdának ajánlhatunk, — legalább elolvasás végett.

„A trágyadombról lehet a gazdára ösmerni“ régi közmondások egyike, de még mindig oly igaz, miszerint nem is képzelhetnénk gazdasági rendszert, mely a kellő trágyázást nem tartaná azon módnak, mely által jogositva leszünk a földet a lehető legjobban művelni, hogy hozzá kötött igényeinknek megfelelőhessen.

A három nyomásos rendszert rétek s legelők nélkül nem képzelhetni. Elméletileg pedig azért sem lehet képzelni, mivel az elmélet — legjobb akarata mellett sem bírja a termett szalmát elégségesnek találni, a szükségelt trágyamennyiség előállítására.

Hogy a legelőgazdaság trágyában nem bővelkedik legnagyobb bizonyossága annak a rendszer maga, mely gyakran úgy van fölállítva hogy a művelés alatti föld fele, de sőt még több is néhány évre legelőnek hagyatik.

A gyári gazdaságok a szükségelt trágyát (többnyire Guano, készített Guano, esontliszt s. a. t.) kereskedelmi uton szokták megszerezni.

Egyedül a váltógazdaságot nevezhetni önálló gazdaságnak. Sem rét sem legelőre nincsen mellözhetlen szüksége: hogy a mai elméleti fogalmak szerint fölállhasson. Kellékei következők:

nyiségben megvannak. Igen szépen következteti továbbá a növények rendeltetését, mely abban is áll, a léget az állati élet számára tisztítani. Tudva levő dolog t. i. hogy CO₂ és NH₃ a tödőknek igen kellemetlen vendégei. Bebizonyításának következtetése az „hogy igyekezzenek a földművelők inkább a növények kívánta ásványi táprészeket fölhalmozni trágyájukban, nem törődve a legeny és széneny mennyiségével.“

Mások, mint a híres Boussingault, Thaer, sat. ellenkezőleg legnagyobb súlyt fektetnek a legenyre, annál jobbnak ítélvén valamely trágyát, mentül több legenynt tartalmaz. Ma áttól értetődik, hogy az ásványi táprészek szükségességét is előismerik.

Aránylag több vonó s haszonmarhát köll tartani, mint azt a többi rendszernél lehet; még pedig azért, mert ily belterjes gazdálkodásnál a munka több; hogy pedig a több munka hasztalanul ne történjék, szükséges a jól megművelt földet illően megrágyáztatni is.

Ime egy egész láncolata a szükségleteknek: jó művelés bő trágyázással egyetemben, mi elég és jó karban tartott vonó s haszonmarhát igényel; de e vonó s haszonmarhának jól tarthatására okvetlen szükséges, jó és elegendő takarmányt termeszteni.

Eppen a takarmány termesztés az, mi sokaknál eredményezi vagy legalább növeli a váltógazdaságok irányában táplált ellenszenvüket. De meggondolván, miszerint gyakran több és jobb takarmányt nyerhetni egy bizonyos kiterjedésű téren termesztés által, mint egy két sőt háromszor nagyobb közepszerű jóságú réten, — lehet-e kifogást tenni azon művelési költségekért, melyek az eredményhez aránylag oly csekélyre szállnak le?

A takarmány termesztés által — továbbá — a gabna termelés szűkebb helyre szoríttatik. Igaz! de tapasztalt tény, hogy oly birtokok, melyek a három nyomásos rendszert elhagyván, azt okszerű váltóval fölcserélték, évek folytán (természetes! nem lehet egyszerre!) sokkal nagyobb tiszta jövedelmet hoztak, mint ezelőtt, midőn a művelés alatti föld ²/₃ részén termesztettek gabnanemek.

A növények változtatott termelésével elérjük abbéli célunkat, mint már multkor említettük, t. i. hogy minden növényt igényei szerint helyezhetünk el, a mivel különben nem csak a növények jobb sikerülését eszközölhetjük, de persze nem egészen közvetlenül — oda is hathatósan működünk, hogy szántóföldeinket, csak terhelő dudvától — megmentjük.

De ha nincs hivatásunk valamit ajánlani, úgy még kevésbé van jogunk a „Felvidék“ tisztelt olvasóközönségének szives türelmével visszaélni. Azért melőzni is fogjuk a nyári istolást — mely minden valamire való gazdasági műben eléggé van taglalva, s csak egy kis alakban fogunk még igyekezni előadni a gazdasági elmélet eljárását a szükséges trágyamennyiség becslésében.

Alapul szolgálunk a becslésnél a különféle növények hamui, melyek a leggondosabb vegybontásnak lönek alávetve.

Egy holdon termesztett:	igényel, szarvasmarha trágya ért. átl. gotan:
Kender, len, mák, dohány, répa, krumpli, tengeri, disznóbab — zöld tengeri, gabnafélék. — — —	— 150 mázsát
hüvelyesek, tatárka, maghere zöld muhar	— 120 mázsát
	— 70 mázsát

sat.

Egy hold tengeri pldl annyi tápanyagot vesz ki a földből, a mennyi 150 mázsa szarvasmarha trágyában befoglaltatik. Magától értetődik azonban, hogy e 150 m. nem emésztetik föl egészen mert e trágya oly tápanyagokat is tartalmaz, melyekre a tengerinek kevésbé van szüksége, s melyek a következő növényeknek javukra fognak szolgálni.

És így áll ez a többi növényeket illetőleg is. *)

S. T.

Néhány szó a Tisza-szabályozás érdekében.

Irtó Lám Jakab Kassa kerületi igazg. mérnök 1846.-ban (folyt.)

Nagy-Szőlős környéke és Szatmár bizonyosan előbb szabadult ki víz alól eredetileg és előbb mivelődött mintsem Majthény, Király-Daróc és Erdőd hajdani vidékei. Emez utóbbiak — annyival inkább emelkedtek az iszapos árvizek által, és annyival hamarabb elhagyták a kiöntött vizektől, minél mélyebben vágta be magát a Tisza Szőlős mellett, és a Szamos Szatmárnál. A Tisza és Szamos természetesen változhattak így meg, mint a földnek ez valamennyi folyóival és patakjaival történni szokott, ahol valamely akadály közben nem jó.

Melyik vízműtanár avagy más figyelmes természet-búvár nem látta, hogy egy vagy több szorosból völgyből kirohanó béc-vizek avagy forrásbeli patakok gyakorta csak egy hirtelen szakadó zápor eső után is ágyaikat egészen megváltoztatták? sok-

*) Tudván azt hogy lapunk t. olvasóinak nagyobb része mindig érdeklődik olvassa közhasznú cikkeiket, kérjük további szives közreműködését. Szerk.

TÁRGA

Dérvirágok.

III.

Elhagyottan, elfeledve állott,
Nem is tejtve, nem is tartva számot,
Nem remélve hogy virága legyen,
A rózsafa egy magányos helyen.
Eletet nyert minden töve mellett;
A természet új tavaszt leheltett,
S a tavasznak édes csókja alatt
A rózsán is új növényke fakadt.
Nem sokára nyár közelge s töle
Illat, szépség szállt a rózsatorre,
Ide járt a méhe mézet szedni,
És hogy itt volt nem tudá feledni.
Részegülten szállt a lég is messze,
Illatában szárnyait fűrésztve...
De rövid volt a szép rózsza élte,
Csakhamar nagy szenvedés bú érte.
Hűvös őszi szél röpkölt feléje;
Ráborult a ködhomálynak éje,
S mit egy pár szem könnyűjében adott,
A melegség rajta jéggé fagyott.
Megvetés lett illatának ára;
Gunynyal néze most a rózsafára,
Ki nem régen hozzá vágyva vágyott,
Hogy szakítsa róla egy virágot...
Ezt a rózsát, ezt a megvetettet,
Mit a méhe s szellő elfelejtett,
Nézve néztem s lelkem elfogultan
Acsapongott a jövőn és multan,
Reszkető kéz nyult a rózsza felé
Mely a földről újra fölemelé!
A guny tárgyát, mint jelét a bűnnek,
Kebelemre tűzöm koszorúnak...
IV.

Köd borult a pusztta tájra
S eltakarta gyász mezével.
Fájt az égnek látni, mint lett
Semmivé a föld egy éjjel.
S hogy ne lássa pusztulását,
Rávetette gyász palástját.
Csillag nem mosolyg az égen,
Fájdalom terült el rajta;
Mélyen sértő bánatában
Bus keserv volt mit sohajta,
S csillagai bár meggyultak
Sohajától kialudtak.

szor egy óra köze elegendő hozzá hogy a legszebb s legóhajthatóbb torkolat, kő-és fa-sepredékek beverődjék, s rögtön a legképtelenebb tökéletesen ellenkező irányba hoozattassék.

Részemről fiatal koromban, jelesen 1808. láttam Tokajban egy felhő szakadást lerohanni, mely is iszonyatosága miatt, egyre szemeim előttlebeg. — Sok ember és barom és terhelt szekér lön a hirtelen Tokajba termett özönvitzől megkapatva, és részint a Bodrog és Tisza hullámaiba sujtatva. Számítalan szőlőskertek sok mázsákat nyomó kősziklakkal borítottak és romboltattak el. Alig volt egész tokaji bére patakokból egy is, mely térségre menő torkolatánál előbbeni folyását megtartotta volna. Rettentő volt valamennyi völgyek pusztulása és mélyesztése. Nem egy patak és árok maradt szárazan a hegy oldalban oly magasan, hogy szinte lihetetlennek látszott, hogy hogyan tudott egy két órával az előtt ottan patak csergedezni?

(Folyt. köv.)

Az alföldi szűkölködök felsegélésére Unghmege gazdasági egylete által gyűjtött adakozások jegyzéke. *)

(Folytatás.)

Ibrányi Lajos és Pongrácz Béla ivén: Sugár Lajos 1 k. b. és 1 k. g. Gondolovits Károly jenkei lelkész 2 k. g. Ibrányi Lajosné 5 k. b. Ibrányi Lajos 10 k. g. Ibrányi László 5 ft. Berhelyi Ödön 10 ft. Traply Alajos 3 k. g. Thuránszky Ferenc 2 k. g. Füzesséry János 2 v. g. Róth Adolf 2 v. g. Boros János 1 k. g. Pribék Antal 3 k. g. Pongrácz Béla 3 k. g. Némethi Sugár Lajos 1 k. b. 1 k. g. Öszv. 7 k. b. 27 k. g. és 15 ft.

*) Mult számunk közleményéből a gyűjtő Orosz Mihály neve kimaradt. mit ezennel helyreigazítunk Szerk.

Nincs a földnek egy virága,
Éltemve minden éke;
Osz lehetőleg megfagyaszta
Vagy dühétől összetépve...
Lesz-e új tavasz a földön,
Hogy még szebb virága nőjön?
— **ai Frigyes.**

Leküzdött szenvedély.

— Beszély —
Margitay Dezsőtől.
(Folytatás.)

— Mily jó vagy kedves Ákos!
— Látod édesem, elvem ellen látszom tenni, midőn a sétalovaglásra elősegítelek. De tudom, az örömet hozand neked s én nem akarlak attól megfosztani, az egészben csak az lesz legfájdalmasabb, hogy én arra nem kísérhetlek.
— És mért nem? kérde Olga.
— Mint tudod, holnap mulhatatlan Pestre kell indulnom, s onnan csak egy vagy két hét múlva térendek vissza.
— S én nálad nélkül menjek-e? kérde Olga.
— Mért nem? egy pár órai szabad mozgás, künn az ifjuló természetben nem lesz ártalmas; veszélytől pedig nem tarthatsz; mert reményem, a kis lovagkaravánban férfiak is lesznek!
— De — akart szólni Olga.
— Ne vondd meg magadtól miattam az élvezetet — szakítá félbe szavait Ákos, bizalmasan csókolva meg a puha fehér ujjakat, azután felállva tové utánna: megyek rendelést tenni a szükségesekekről, hogy a sétalovaglásról el ne kessél, és ismét megcsókolva neje kezét távozott.

Rettegett óra.

Néhány nap múlva a leirt jelenet után egy szép tavaszi reggelen vidám lovagesapat vonult végig a vidék egyik legszebb terén.
A tér sima lapályát, partjain a tavasz első virágaival, kis kanyargó patak szeldelé, szezesélyes fordulataival sietve le délnek, mely felé a róna mind tágasabb, tágasabb, míg végre a távol kéklő homályba olvad el.
Nyugotnak, mely irányban a kis társaság haladt, nagy erdőkkel lepett hegyek határozzák

Olesváry Gábor ivén:
Tomsányi István 10 k. g. Olesváry József 5 ft. Böszörményiné 2 ft. Tomcsányi Gyula 5 ft. Gálócsy Károly 2 v. b. s 2 v. g. Olesváry Gábor 10 k. g. Öszv. 2 v. b. 20 k. és 2 v. g. és 12 ft.
(Vége köv.)

Őszi elmélkedések.

(Folytatás)

Gyermekeim már alusznak, a sirás többnyire álomra viszi a gyermekeket, a viharos napot csendes üde éj követi — nem háborgatom őket, ki tudja mily szépet álmodnak? — 16 évvel ezelőtt mi is szépeket álmodánk, — azt álmodtuk hogy a béke angyala sátozt itűtő a marcona emberifaj tanyáján, dies - énekek zengették tisztelőtete a kardok, puskák, arégiségtárba tétettek s már játékszerű használtanak, az öldöklő ágyukból a béke Istene di-esőitására hívó szent harangok öntettek, — a szelid és istenfélő kor irtóztott a vérontástól, s azt gondoltuk már hogy a népek s egyesek bajai csak tollharecal fognak elintéztetni; — s csak rövidke idő alatt, mint meghazudtolta a való az álmot! a tisztán feljövő nap hajnal sugarát, csak hamar irigy felhők boríták — jött a vilámlás és menydörgés — a harangok előbb imára hívák az embereket a béketemplomába, később vészt kongattak — a fegyvertárak kiürítettek, konyha kések s kaszák öldöklő eszközzé idomítottak, volt vérontás és gyilkolás! s midőn már a harangok is ágyukká öntettek a béke angyala itt hagyá a vészes tanyát; — ez is igazolja hogy az álmot ellenkezőleg kell magyarázni; — a mint eltompult a fájdalom szava elszállott az áldozatnak utolsó halál hörgése, a győzelmes nagyra vágyás és bosszu torán kihirdették az örök békét, s az elszállott

a síkságot, mely azontul keskeny sivatárrá szorulva, kanyar g a fölé meredő hegyek között.

A társaság enyelve, vidor nevetések között vonul odább odább, néha szakaszokra oszolva, majd ismét egyesülve. Utóbb versenyezni kezdtek; a nők a férfiakkal futtatának, s nem sokára messze előre haladtak. Csak öten maradtak hátra: Olga, Viktoria, Tihamér egy ifju hölgy, s fiatal ember.

Viktoria vágyva tekintte a sivatár kanyarulatánál eltűnök után. Látszott arcán, mint szeretne velök rohanni, de Olgának semmi kedve nem volt arra, s így neki maradnia kellett.

— A versenyzők eltűnök s most már nem is láthatjuk tovább — szölt Viktoria kedvetlenül, miután az utolsó lovag is eltűnt szem elől.

— Te kíváncsi vagy s nekem épen nem élvezet őket látnom, — mondá Olga — minden percben féltem, különösen a hölgyeket, a sebes rohanás közben.

— Eh mit! — kiálta Viktoria büszkén — kik futtatnak biznak ügyességükben, különben nem mernének versenyezni. Egyébiránt nem is sebesen haladnak; én még most is fogadok, tizzel egy ellenében, hogy elhagyom az egész társaságot.

— Az alig volna lehetséges, már nagyon előhaladtak — szölt a Viktoria balján lovagló hölgy.

— A köz nekem csekélység. Az én Jánosom körülbelül a leggyorsabb lábú paripa a vidéken. Nos, szoljon Tihamér, önt hívom föl tanunak.

— Valóban nagysád, Jáson ritka jeles állat; én négyszer láttam nagysádat fogadásra versenyezni s hat lovag között mindanegyszer nagysád volt a nyertes — viszonzá a fölhívott.

Viktoria szeméi büszkén ragyogtak föl; aztán megveregette Jáson nyakát, szölt: — Azok pedig veszélyes futtatások voltak; pár helyen szöktetünk is kellett.

— Igen jellemzetes Viktor ő nagyságára, a néhány nap előtt itt volt angol lord mondata: ő bámulva tekintte Viktor ő nagyságára futtatása közben, mialatt önkénytelenül kiálta föl: a repülő szabadság!

— Hogyan? kérde Olga Viktoriara tekintve.

béke angyala helyett bálványt állítottak fel, — s ime a béke zászló büszke feliratát „l' empire est paix” mennyire bemocskoló már a pusztulás piszkos füstje, az Európai sulyegyen martírjainak ártatlanul kiontott vére! — már mi tán jót nem is álmodhatunk! — tehát csak álmokat ti gyermekeim, mennél tovább álmokat én majd örökösöm álmaimok felett — s ha ne talán tűz riaszt fel benneteket, — mi szinte napi vendég lett időkben — tán elfeleditek az úgy is csak vélt iminti sérelmeket, s testvéri szeretet szent hevéllel öleltek meg egymást, s közös erővel oltandjátok a gonosz kéz által vetett tüzet, hogy megmentsétek az ősi házat mely annyi vihartól óvott meg benneteket s melyben annyi kedves emléke száldogál jó és ros napjaitoknak.

Bár úgy lenne! — de már e hittől is elriaszta a materialis világ, érdek kormányozza a világot, az ember embertársa boldogsága romjain építi saját boldogságakéj-lakát — a gyermek örökségeért szereti szülőit — a férj hozományáért veszi el nejét, — a testvér testvére birtokát perli — még az Istent is nem magáért hanem mennyországáért imádjuk — a nagyravágyás és bosszu nem akar elaludni, kancsal szemekkel viraszt mint kaján rabló hogy kirabolja s meggyilkolja a morális embert; — a minap egy pert olvastam melynek tényálladéka a jelen kor mintája: több testvérek közös erővel, s háztartásban tarták fel az ősöktől maradt örökjüket, a nagyravágyó szomszéd többször részint erőszakkal elszántogatta, részint esellel foglalgatta a jó egyetértésben élő, s már vagyonos testvérek birtokát — de a testvérek közös érdeke összetartása fényesen verte vissza a kaján szomszéd kapzsi kísérleteit mert írva van: összetartásban van erő és isteni áldás! látva a gonosz

szomszéd hogy ekként nem boldogul, a viszály üszkét veté a testvérek közé, a gyengébbeket elmámorosítva összeveszté őket s különösen a legokosabb, és legerősebb testvér ellen minden kigondolható rágal-makat terjesztett, s elszállott a testvéri szeretet, s vele az ősök szelleme a boldogság lakából, s a szomszéd osztozásra ingerli a testvéreket, hogy az elforgácsolt birtokot annál könnyebben kézrekeríthesse, tulajdonosait árendássaivá tehesse, — és e hig velejü ifjabb testvérek osztozásra perelték be a legidősebbet, ki azonban a törvény szerinti oszthatatlanságát családi hitbizományt allegál az ősi vagyona — s ezen stadionában áll a per jelenleg — ki tudja nem nyerik-e meg perüket ezen az igazság őszi hervadás korán, a szomszéd segíti pénzzel bőven, mert úgy mondják, hogy az igazság kerekét is kenni szokták s ilyenkor kibiccen a rendes kerekvágásból a döcögőre. Nem esoda, ősz van — a régi utat új poronddal fedték, melyen nehezen halad a terhes szekér, a furmányosok pedig kimélik lovaikat, s azért szívesen veszik a kenőcsöt, a lerakodás helyén azonban tisztára mossák, vagy kesztyűbe dugják piszkos kezeiket. —

— De furca világot is élünk, a csirke okosabb a tyuknál, a vendég parancsol a gazdának, már a természet törvényét is kiforgatták sarkából: — minap a Széchenyi kertben sétálva láttam némely vásott fiukat, hogy egy régi gyümölcsfát hasogatnak késekkel, s megszólítom őket hogy ne bántanak e régi fát, mely apáiknak is hajdan izes gyümölcsöt adott, s magam is kegyelettel emlékszem rá gyermek koromból, s nem egyszer ugrottam le róla a közelítő béres láttára — azért hogy egy pár aszályos év gyümölestelenné tevő, még ép erőteljes s gyümölcsözni képes — mire a tanuló fiuk azt állíták, hogy épen az által

teszik gyümölcsözövé, a fa erősödni s jobban tenyészni fog — én e tannak ellenmondva, ők tanáruk tekintélyét gördíték előmbé — ki gondolta volna hogy az imint említett missionár természet tana proselytára talált — ezen visszás természet tudomány tanán megbotránkozva, megmutattam nekik, miként fonják a fiatal esemeteket a gondos kertészek hogy erős, s tartós fát neveljenek — megmutattam nekik a szomszéd kertben, miként tákolják s forrasztják együvé a régi tölgyet, melyet tán 36 darabra szaggattak úgy szólván felgalyagták az ő kori kertészek; — hát a mi városházunkat mért vasalták s abroncsolták össze? hisz csak tavaly festették ki szépen belsejét, azért, mert külseje gyanus redőket mutatott, mintha a testvéresült falak egymástól elválni akarnának, vaskarral ölelték össze tehát a pártütő falakat, nehogy ledülve a bennlevőket, s a szomszéd házakat is, romba döntse — végre is csak ledül az, s újra kell lesz építeni állandóbb alapra szilárdabb falakat.

Szegény Lengyelország széthullott mint a hordó melynek abroncsai lepatannak s most egész Europa érzi romjainak súlyát, mint egy terhes átok, nehezedik az emberiségre — mindig hallszik fülembé: a keserves jeremiada: O vos omnes qui transit per viam attendite, et videte si est dolor, sicut dolor meus! — s az emberiség fájó részvétellel halad mellette, de nem építheti fel romjaiból mert ősz van!

Ime megint sötét gondolatok — pusztulás és romok most a divatos gondolatok híjába! az ősz csak ősz a szobába a kandalló mellett is az marad — nehéz fellegek tornyosodnak a láthatáron vihar lesz, imádkozunk míg el nem szunyadunk.

— Azon nem kell csodálkoznod, kedvesem — viszonzá ez könyvedén — a kilencedik század az újítás százada, s úgy hiszem nekem is megengedtetik a kis újítás, ha magamat a kellemetlenül hosszú Vik — to — ria helyett, kurtán Victorinak neveztetem.

Az utolsó szavaknál a baloldali hölgy sikoltása voná mindenki figyelmét magára. A hölgy paripája egy előtte kiróppentő madártól megijedve, fölgaskodott, aztán eszeveszett en kezdé ragadni lovaghölgyét. Az ifju már nyomában volt, de a ragadó paripa mind jobban neki büszkült, kis idő alatt messze hagyta őt maga mögött.

Mind ez csak perc műve volt. A meglepetés első pillanata után, Viktoria mélyen fejében nyomva kalapját, s a szemekkel s kigyuladt arcval kiálta Olga-hoz:

— Itt az idő, hogy beutassam ügyességemet! — Aztán, mint a forgószél száguldott a veszélyben forgó hölgy után.

Pár perc alatt utólrte az ifju lovagot, másik pár perc alatt már messze el is hagyá; még néhány perc, s mindnyájan eltűntek a a sikátor első kanyarulatánál az utánok bámuló Olga és Tihamér szemei elől.

Az istenért, Tihamér! mért nem siet ön utánok? kérdé Olga, midőn észrevette, hogy ez mellette áll.

— És nagysádat magára hagyjam? — kérdé Tihamér.

— Én veszélyenkívül vagyok és ott megmentheti, vagy legalább segít megmenteni a fiatal hölgyet; ez lovagi kötelesség! Menjen ön uram; menjen!

— Nem nagysád én nem fogom önt elhagyni

— De az istenért!

— Nem, asszonyom ne üzzön el köréből! A lovaghölgyet majd megmentik mások; én nekik hagyom a dicsőséget; de engedje nekem az örömet, a boldogságot, közelében lenni egy pillanattig magánosan, tanak nélkül! Igen, Olga, hagyjon ön a boldogságban részesülnöm, mely után oly sok, hosszú évekig némán várahoztam; — engedje ön mondanom, csak egyszer mondanom, mily hön imádom az első pillanattól, melyben esmerni kezdém, aztán üzzön

el ha úgy akarja és én távozom, hogy többé vissza ne térjek; Szavai után sarkantyut adva lovának, Olga mellett temett s megragadva annak egyik remegő kezét, folytató:

— Olga, mondja: menjek-e?

— Igen, Tihamér, igen, menjen ön! — viszonzá ez alig érthető hangon, mialatt egész valója remegett s arca kipirult.

— Tihamér betekinte a pörge kalappal árnyalt archa; és most nem érzé azon ösztönt, mely mindenkor tisztelekre kényszeríté e nő irányában. Ő nem látta Olgában a komoly, szende, gyöngéd nőt, kihez soha nem mert bizonyos áhitatos tisztelet nélkül járulni, milyennel egy fensőbb szellemi lényhez járulnánk; csupán egy lovagnót látott, kinek kipirult arca, remegő tagjai a fölguladt szenvedélyre mutattak.

— Oh Olga! — ön nem tudja mit tesz, midőn engem örökre számüz köréből. Engem, ki annyi éven át oly hön imádatlalt fügtem minden tekintetén; kinek minden reménye, egész jövője egyetlen szavától függ; — kiálta a legmélyebb szerelem hangján.

— Menjen ön Tihamér menjen ön! — mondá Olga, zokogástól szaggatott hangon s egy reá vetett esdő tekintettel.

— Tehát soha nem fogom ajkiról hallani, hogy szeret? — kérdé ez a fájdalom esnődes bús hangján.

— Szeretem önt szívem egész hevéllel, véghetetlenül, de nem szabad tovább élnie ez érzelemnek, én nő vagyok. Távozzék ön Tihamér, az Istenre kérem!

Az ifju a szenvedély rohamosságával fonta át karjaival Olga karcsu derekát s lángoló ajkait ajkaira tapasztá.

Most a közel kanyarulatnál többszörös lödöbögés hangzott.

Tihamér megvoná paripája fékét, s a jövő pillanatban előtűnő társaság pár lépés távolban pillantá meg Olgától. — A remegő nő kitérülte könnyeit s igyekezett indulatit elrejtteni; de Viktoria éles, gyanus tekintete fölfödözte szemciben a könnyek nyomait.

— Mi lett kedves Olga? — fűrkészőleg tekintve reá és Tihamérre, midőn elég közel ért hozzájuk.

— Olga ő nagysága vigasztalásom dacára

a könnyezésig aggasztotta magát az ifju ur-hölgy sorsán. — felelé helyette Tihamér.

— Ah igen? — kiálta Viktória, hangjában a féltékenység s guny félreösmerhetlen vegyületével — úgy nincs többé miért aggódnod, Lenkét, épen midőn paripája egy vizmosás felé ragadá, mentém meg, és most kissé halványan az ijedtségtől, de sértetlenül lovagol amott két ifju kíséretében.

A társaság most egészen összegyűlt s a majdnem szerencsétlenségéggé vált eset fölött enyelegve, Viktoria bravourját egekig magasztalva elég vigan indult haza felé.

Szivek küzdelmei.

Ismét párnap mult el.

Ákos, ki tegnapelőtt érkezett meg, már jókor reggel nejehez sietett.

Midőn neje lakosztályába lépett, tekintete egy szobalányra esett, ki őt megpillantván föltűnő zavarba jött s valamit látszott rejtegetni.

Ákos előtt föltűnt a lány zavara s nem tudván azt mire vélni, sebesen lépett eléje.

— Mit tartasz kezében? kérdé.

— Kezemben? nagyságos ur kezemben?

— Igen kezében?

— Egy virágcsokrot hebegé a lány.

— Minő virágcsokrot? kérdé Ákos gyanus tekintettel — mutasd!

A lány remegve, vonakodva nyujta át Ákosnak egy ritkasépp virágcsokrot.

— S mi végre tartogatód azt kezében?

— Ugy gondoltam a nagyságos asszony szereti a virágokat, s én — s én —

Ákos nem bírta elképzelni a különös zavar okát.

— Ha különben nincs asszonyodnak reád szüksége, távozz, én magam fogom azt neki átadni — mondá neje reggeli szobája felé indulva.

Menetközben még egyszer megtekinté a jó izléssel fűzött virágköteget, nézésközben azonban kicsuszott ujjai közül s lábai elé a földre esett. Ákos utána hajolt, hogy fölemelje, de nem kis meglepetéssel vette észre, miszerint a virágcsokorban kis rózsaszín laposka rejtett, mely abból az esés által kicsuszott.

(Vége köv.)

„És ne vigy minket a kísér-
tetbe de szabadíts meg a gonosz-
tól.“

(Vége köv.)

TOMA ANDOR.

Ungm megyei gazdasági egye- sület

Előleges értesítés*)

az alföldi szűkölködők felségelésére rendezett
műkedvelői előadások érdekében.

A közönség buzdító részvéte s a siker,
mi a f. é. aug. 30. rendezett hangversenyt
kísérte; de leginkább az alföldi inség
segélyt kiáltó szözeata ösztönzik alól-
irt bizottmányt, az egylet által reáruházott
tisztében is eljárando, egy ujabban Unghvárt
decemb. 28-án rendezendő műkedvelői előadás
még pedig szini előadás által a közönség-
get további áldozatkésztségre felhívni.

Az előadások rendezését Kandó Kál-
mán volt szives elvállalni. Neve kezeskedik,
hogy a közönség műizlése kellőleg méltányol-
va leend, ugy a szindarabok megválasztása
mint a szereplők buzgalma által.

A helyárok épen az ügy jótékonyága
tekintetéből a zártsekre nézve két ft. az
álló helyeknél egy forintban állapítottak
meg. S minden félreértés elkerülése okából a
jegyek az előadás napja estéjeig egyedül
Özvegyi József cukrászatában kaphatók, a
helyárok befizetése mellett minden előleges
bejegyzés vagy lefoglalás érvénytelen levén.

A több szomszéd-megyéből ígérkezett
vendégek elhelyezéséről gondoskodva leend,
s minden e nemü tudakozódások az egyesü-
leti jegyzőhöz intézendők.

Végül a közönség kényelmes időtöltésére
is a legcélszerűbb intézkedések történnék s
ezek kivételével Petrovay Bogdán s Vezzerle
Zsigmond bizattak meg.

Mindezek után szabadjon a közönség
áldozatkésztsége s pártoló részvéteére számítani,
annyival is inkább: mert a jövedelem az egy-
let által az alföldi szűkölködők felségelésére
gyűjtött gabona neműek elszállítására fog
fordítottatni.

Unghvárt, decemb: 16-án 1863.

a rendező bizottmány.

S. a. Ujhely, december 9-kén. *)

Tekintetes szerkesztő ur! Társasle-
tünkörö-akarok néhány szóval említést ten-
ni, (gyakrabban is lehetne. Szerk.) mely-
nek élénksége jelenleg leginkább a színhá-
zi látogatásban rejlik.

Városunkban — folyó évi november
7-étől Kétzeri József igazgatása alatti
szintársulat működik. Folyó hó 8-án volt
19-ik előadásuk „A szép juhász“; anélkül,
hogy e társulat tagjairól bővebb bírálatba
bocsátkoznám, csak a közönség általános
véleményét tolmácsolom, midőn Kétzeri
Emilia k. a. kiváló szinpadri tehetségeit
kiemelem, e hölgy idővel a szinművészet
valódi disze leend; kellemes külsője, tisz-
ta szép hangja s szabatos előadása, játéka-
ban a kitünő változatosság, taglejtése, ott-
honossága mind oly tulajdonok melyek ré-
szint előnyeül szolgálnak, részint ügyessé-
géről tanuskodnak; kellő igyekezettel te-
hát — mi a kisasszonynál nem hiányzik
— biztos lehet szép jövőjéről. E szintár-
sulat többi tagjai is legnagyobb részt ko-
moly és szerény egyénékből állanak, kik
hazánkban a vidéki szinészet hivatását tisz-

*) Elkészett. Szerk.

tán felfogni képesek; innen magyarázható
egyrészt azon kedvező körülmény is, hogy
a pártoló közönség az előadásokon — da-
cára a jelen mostoha életviszonyoknak —
mindig szép számmal van képviselve. —
November 28-kán az alföldi szűkölkö-
dők javára adták elő Jókay Mór „Köny-
ves Kálmán“ című drámáját, s ez alká-
lommal Balogh Rezső ur, volt szinész, mint
műkedvelő lépett fel „Kálmán Magyaror-
szág királya“ szerepében, s a közönség ré-
széről szép kitüntetésben részesült; vala-
mint Kétzeri Emilia k. a. is, ki In-
goli“ szerepét igen szépen s hatással ját-
szotta. A tiszta jövedelem 52 o. é. forint
volt melynek fele: 26 forint rendeltetése
helyére azonnal el is küldetett.

Jövőre többet (elvárjuk. Szerk.) a tek-
szerkesztő urnak alázatos szolgálja

Danilovics József.
városi főjegyző.

Vegyes hírek s ujdonságok.

+ Az ungh megyei gazdasági egye-
sület által rendezendő műkedvelői szini-
előadás folyó hó 28-kán fog megtartatni. Fel-
hívjuk rá a közönség figyelmét.

* Casinó-egyletünk legközelebbi
közgyűlése folyó hó 20-án délutáni 4 órakor
fog megtartatni. Minthogy ezen közgyűlésnek
kiváló tárgya az ujságok megválasztása
leend; alkalmat veszünk magunknak a folyó
hó végével megszűnendő Független helyett
a jó tapintattal szerkesztett Magyar Saj-
tót ajánlani a t. tagok figyelmébe.

* A Sárospataki főiskola jog-
hallgató ifjusága jövő január hó 9-én
a városház teremében saját költségén, az al-
földi inségajuttottak segélyezésére táncvigal-
mat rendez. — Bementi díj: család-jegy 2 ft.
magán-jegy 1 ft.

† Tibán Teleki Balogh Ferencné
sz. Mokesay Haraszthy Mária jobblétre szen-
derült. Áldás hamvaira!

+ A t. közönség tájékozása végett —
nem lesz érdektelen, ha a fővárosi lapok elő-
fizetési felhívásait megemlítjük. Eddigelő kö-
vetkezők küldettek be hozzánk:

„Pesti Napló“ politikai napilap, ára: fél-
évre 10 ft. 50 kr. negyedévre 5 ft. 25 kr.
Szerkeszti b. Kemény Zsigmond, Kiadja Emich
Gusztáv.

„Magyar Sajtó“ pol. napilap, ára egész
évre 14 ft. félév. 7 ft. évn. 3 ft 50 kr. Szerk.
Pákh Albert kiadja Heckenast Gusztáv.

„Vasárnapi ujság“ vegyes tartalmu képes
hetilap, ára egy egész évre 6 ft. félév. 3 ft.
„Politikai ujdonságok“ pol. hetilap, ára
egy évre 6 ft félév. 3. — A két lap együtt
egész évre 10 ft. félév. 5 ft. Mindkettőt szer-
keszti Pákh Albert, Kiadja Heckenast Guszt.

„Családi Kör“ szépirodalmi s divatlap,
megjelenik hetenkint egyszer, arc- és szine-
zett divatképekkel, s mindenféle mintákkal,
félévben egy legnagyobb alaku történeti mű-
lappal, szerkeszti s kiadja Emilia. Ára egy
évre 12 ft, félév. 6 ft. évnegyedre 3 ft.

„Falusi Gazda“ Képes hetilap, az orszá-
gos magyar kertészeti társulat sat. szaklapja
s az első magyar kertészgazdasági ügynökség
értesítője. Szerkeszti Girókuti P. Ferenc, Ki-
adja Heckenast Gusztáv. Ára egy évre 6 ft.
félév. 3 ft. évnegyedre 1 ft 50 kr.

„Törvényeségi Csarnok“ szaklap a tör-
vénykezés köréből, megjelen hetenkint kétszer.
Ára egy évre 8 ft. félév. 4 ft. évnegyedre 2
ft. Szerkeszti s kiadja Szokolay István.

* A dr. Pete Zsigmond által szer-
kesztett Egészségi tanácsadó az ember

és a háziállatok bajaiban című folyóirat első
egyszersmind mutatványzáma megjelent. Tar-
talmát közhasznú és tanulságos cikkek képe-
zik. Megjelen minden hó 1-jén és 15-én. Elő-
fizetési ára: egész évre 4 ft. félév. 2 ft. n-
gyed évre 1 forint. Olesó de jó.

— Az annyira kedvelt Kamelia virág
nevét egy brünni születésű Kamel Péter nevű
missionáriustól kapta. Kamel Péter sokáig élt
Japánban és a Philippi szigeteken, hol a fü-
vészettel és virágokkal foglalkozott. A neve-
zett virágokat Linné, ki vele egykoru volt,
nevezte el Kamel Péterrel kameliának.

* Franciaországban házassági a-
dót akarnak behozni. Minden házassuló vagy-
nához mért adót fizetne menyegzője alkalmá-
val. — Nálunk a nőtlen embereket kellene
megadóztatni, miért nem házasodnak?

Polgárdy Lipót orvos
Ungvár városában letelepedvén,
ajánlja magát a t. c. közönség fi-
gyelmébe. Lakása van a főutcán
Csurgovich-féle házban. Rendel-
naponkint d. e. 10 órától 12-ig, d.
u. 3-4. Szegényeknek díj nélkül.

Moskovics Ignác bádogosje-
lenti a t. c. közönségnek, hogy
Bécsből a legfinomabbsígen ol-
csó petroleum olajat s célszerű
lámpákat hozott magával. Áru-
helye van Hidutcán Tarnóczy
házban.

VÁSÁR.

Ungvár. Folyó hó 17. a piaci árak hiteles
kimutatása:

Buza köblönkint	—	6 ft 40 - 7 ft	kr.
Gabona	—	4 ft 60 - 5 ft	
Tengeri	—	5 ft	
Árpa	—	3 ft 80 - 4 ft	
Zab	—	2 ft 80 - 3 ft	
Szesz itecnkint	—	18 kr.	

Időjárás: E hét elején folytonosan hava-
zott, hideg napok járnak, pénteken kis-
sége meglágyult az idő. Jó szán-út van.

Munkács. Folyó hó 14-én a piaci árak hiteles
kimutatása:

Buza alsó ausztr. mérő	3 ft 40 - 50 kr.
Rozs	2 ft 20 - kr
Zab	1 ft 80 - 85 kr.
Tengeri	2 ft 25 - 30 kr.
Széna als. ausztr. mázsa	1 ft 40 kr.

HIRDETÉSEK.

Fraenkel B. könyvkereskedésé-
ben Unghvárt következő külföldi lapokra
1864-re előfizethető;

1. Német: Bazar — Musterzeitung
— Frauenzeitung — Iris — Gartenlaube,
Glocke — Illustr. Familienjournal — Leip-
ziger allgem. ill. Zeitung — Dorfbarbier —
Fliegende Blätter — Kladderatsch —
Punch — Über Land u. Meer — s. a. t.

2. Francia: Ami de la jeunesse —
Cronique universelle illustrée — Elegante
— Figaro — Journal amusant — Journal
pour rire — Journal demoiselles — Jour-
nal d'enfants — Journal illustré. Journal
pour tous — s. a. t.

3. Angol: Illustrated news of the
world — Illustrated times — London jour-
nal illustr. s. a. t.

Azonkívül, minden itt fel nem sorolt
külföldi hírlapokra előfizetés elfogadtatik.

Továbbá nagy kiváltságban talál-
nak karácsonyi és újévi ajándékul alkal-
mazva díszes kötésű klasszikus művek, if-
jusági iratok, imakönyvek bársony és bőr-
kötésben, albumok s. a. t.

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos Banóczy Ferenc.

Unghvárt, Jager K. betűivel.